

Framsteg inom sjunde ramprogrammet för forskning

Utbildningsdepartementet

2009-10-02

Dokumentbeteckning

KOM(2009) 209

Meddelande från Kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om de framsteg som har gjorts inom ramen för Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för forskning

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram en rapport över de framsteg som hittills uppnåtts med det sjunde ramprogrammet för forskning. I rapporten beskrivs hur flera av de nya instrumenten som lanserats har utvecklats positivt, t.ex. det Europeiska forskningsrådet, ERC, liksom offentlig-privata partnerskap. Ramprogrammet har också bidragit till hållbar utveckling, hälsa och demografisk utveckling samt säkerhet. Andra framgångar är åtgärder för administrativ förenkling. Inom de delar av programmet som avser forskningsinfrastruktur liksom stärkande av forskningssystemet i den nya medlemsländerna har resurserna varit otillräckliga.

Deltagandet av små och medelstora företag har inte nått upp till målen, även om situationen förbättrats betydligt jämfört med sjätte ramprogrammet. En bättre samordning mellan de olika instrumenten för att stödja Europas konkurrenskraft bl.a. ramprogram och strukturfonder, efterlyses. Förbättringsåtgärder bör följas upp i samband med den interimsvärdering av ramprogrammet som ska genomföras hösten 2010.

1.1 Ärendets bakgrund

EU:s sjunde ramprogram för forskning inleddes 2007 och löper till 2013. Det innebär budgetmässigt en ökning i förhållande till tidigare ramprogram. Vissa delar från tidigare ramprogram fortsätter oförändrat, t.ex. mobilitetsprogrammet Marie Curie och stöd till forskningsinfrastruktur medan andra delar tillkommit, t.ex. Europeiska forskningsrådet, ERC, liksom offentlig-privata partnerskap genom gemensamma teknikinitiativ (Joint Technology Initiatives, JTI). Åtgärder för att förenkla deltagandet i ramprogrammet har också genomförts. Därför har kommissionen tagit initiativ till att redovisa utvecklingen av ramprogrammet och peka på sådant som bör behandlas i den interimsvärdering som ska genomföras 2010.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen konstaterar i rapporten att flera av de nya initiativen har varit framgångsrika. Inom programdelen *samarbete* har fem offentlig-privata partnerskap inom medicin, IT och elektronik, flyg samt bränsleceller och väte startats vilka innebär ett nytt arbetssätt som man hoppas ska leda till förenklningar. Programdelen *idéer* som omfattar ERC, har varit en stor framgång med många ansökningar av hög kvalitet. Hittills har genomförandet varit en samverkan mellan ERCs vetenskapliga råd och kommissionen. Nu förestår en övergång till ERCs eget genomförandeorgan. Marie Curie-programmet inom programdelen *människor* är fortsatt populärt och leder till en kompetenscirkulation av forskare i Europa. Efterfrågan inom programdelen *kapacitet* är mycket hög, särskilt när det gäller insatser för små och medelstora företag. Resursbrist hämmar utvecklingen av forskningsinfrastruktur baserad på den lista som det europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur, ESFRI, har upprättat. Resurser för att ge stöd till forskningskapaciteten i konvergensregioner (främst nya medlemsländer), är också otillräckliga. Ett bättre och mer målinriktat utnyttjande av strukturfonder nämns som en möjlig väg framåt.

Ramprogrammet bidrar också till en hållbar utveckling och under de två första åren har 44% av budgeten inom programmet *samarbete* avsatts för stöd till tvärvetenskaplig forskning inom ramen den förnyade strategin för hållbar utveckling. Satsningar har också genomförts på miljöområdet, hälsa och demografiska förändringar liksom säkerhet. Samarbetet med industrin kanaliseras genom de 36 teknikplattformar som inrättats där de får vara med och formulera sina forskningsbehov. Deltagandet av små och medelstora företag har förbättrats jämfört med sjätte ramprogrammet. Elva procent av deltagarna i sjunde ramprogrammet är små och medelstora företag. Det finns dock stor osäkerhet i siffrorna eftersom statistiken inte visat sig tillförlitlig. Dock konstateras att man inte nått så nära målet om femton procents

deltagande som förväntat. En stor utmaning är fortsättningsvis att nå små och medelstora företag utan egen forskning. Det finns ett behov av att förbättra ramvillkoren i ramprogrammen för små och medelstora företag tillsammans med forskningspartners för att göra deltagande mer attraktivt för dessa grupper. I rapporten framförs viss skepsis mot att använda mer övergripande mål för småföretagsdeltagande och att fokus istället bör inriktas mot särskilda initiativ riktade mot små företag, där exempelvis Eurostars-initiativet varit framgångsrikt.

Den ekonomiska krisen lyfter fram behovet av EUs olika program för att främja sysselsättning och tillväxt är framgångsrika och når avsedda effekter. Ramprogrammen för forskning, för konkurrenskraft och innovation, programmet för livslångt lärande liksom strukturfonderna bör i ökad utsträckning samordnas. En bättre samordning behövs mellan politiska strategier och instrument för deras genomförande.

Två andra frågor berörs också. Det ena är behovet av ökat internationellt samarbete i samverkan mellan medlemsstater och kommissionen. Det nyligen inrättade forumet (European Strategic Forum for International S&T Cooperation, SFIC) ger stöd i denna process. Det internationella samarbetet inom fusionsforskning, ITER, som leds av EU, lyfts fram som betydelsefullt för Europas roll i det internationella forskningssamarbetet.

Den andra frågan rör förvaltning, kontroll och förenkling där flera framsteg nåtts bl.a. förenklade kostnadsredovisningar och rapporteringskrav och minska antalet rapporteringstillfällen. Ansökningsproceduren har också förenklats genom införandet av ett registreringssystem och en garantifond. Dessa åtgärder har i stort eliminerat behovet av finansiella förhandskontroller av sökanden.

Sammanfattningsvis ser kommissionen sjunde ramprogrammet som ett viktigt instrument för att utveckla EUs forskningsverksamhet. En möjlighet att identifiera behov av åtgärder att förbättra ramprogrammet ges i den interimsvärdering som planeras hösten 2010. I denna bör ett antal frågor tas upp som behandlas i meddelandet; ramprogrammets betydelse för utformning av det europeiska forskningsområdet, effekten hos de nya instrumenten, hur de stora samhällsutmaningarna bättre kan mötas, hur EUs globala roll inom forskning och vetenskap kan stärkas samt förslag på ytterligare administrativa förenklingar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen effekt på svenska regler.

Inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Det svenska ordförandeskapet anser att ramprogrammet i ökad utsträckning ska utnyttjas för att möta framtida samhällsliga utmaningar på EU-nivå. Vidare måste innehållet i framtida ramprogram bättre förankras med medlemsstaterna och intressenter i ramprogrammet

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De flesta medlemsstater är positiva till meddelandet.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

-

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet kommer att ingå som en del av de planerade slutsatserna på forskningsområdet som planeras under det svenska ordförandeskapet vid konkurrenskraftsrådet i december 2009.

-